

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 24C/55/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8121205331
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 12. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Lenka Benčová
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2023:8121205331.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudkyňou JUDr. Lenkou Benčovou v spore žalobcov: 1. A. B., nar. X.X.XXXX, bytom C. XXX, XXX XX C., 2. D. E., nar. XX.X.XXXX, bytom C. XXX, XXX XX C., 3. F. G. E., nar. XX.X.XXXX, bytom H. XX, XXX XX I., všetci právne zastúpení: JUDr. Jurajom Lukáčom, advokátom, so sídlom v Poprade, Námestie sv. Egídia 11/6, proti žalovanému: Slovenská republika – Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, so sídlom Štúrova 2, 812 85 Bratislava, IČO: 00166481, o náhradu škody spôsobenej orgánom verejnej moci pri výkone verejnej moci nezákonným rozhodnutím, takto

rozhodol:

I. Žalovaný je p o v i n ý zaplatiť žalobcovi v 1. rade nemajetkovú ujmu vo výške 10 000 eur v lehote do 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Žalovaný je p o v i n ý zaplatiť žalobcovi v 2. rade nemajetkovú ujmu vo výške 10 000 eur v lehote do 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

III. Žalovaný je p o v i n ý zaplatiť žalobcovi v 3. rade nemajetkovú ujmu vo výške 10 000 eur v lehote do 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

IV. Žalobcovia m a j ú voči žalovanému n á r o k na náhradu trov konania v časti nemajetkovej ujmy v rozsahu 100 %, pričom o výške trov konania bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

V. Žalovanému náhradu trov konania v časti konania o náhradu škody n e p r i z n á v a.

o d ō v o d n e n i e :

1. Žalobcovia sa žalobou doručenu tunajšiemu súdu dňa 24.6.2021 domáhali voči žalovanému zaplataenia náhrady škody spočívajúcej v trovách právneho zastúpenia a súdnych trov vo výške 7 959,40 eur a nemajetkovej ujmy vo výške 10 000 eur a to vo vzťahu ku každému zo žalobcov.

2. V žalobe tvrdili, že rozhodnutím Okresného súdu Prešov sp. zn. 1T/112/2023 boli spod obžaloby, ktorá sa týkala 80 skutkov kvalifikovaných ako pokračovací obzvlášť závažný zločin krádeže, oslobodení, nakoľko sa skutky nestali. Konanie, ktoré sa viedlo proti nim od roku 2006 bolo nezákonné a teda vrámci spoločnosti utrpeli ujmu, ktorú by ako poškodení mali mať nahradenú. Tvrdili, že ako poškodení majú právo na náhradu majetkovej škody spočívajúcej vo vynaložených nákladoch na právne zastúpenie, ako aj právo na peňažnú náhradu nemajetkovej ujmy.

3. Žalobcovia ako dôkazy označili: rozhodnutie ORPZ oddelenie dokladov Stará Ľubovňa z 26.11.2007, výpis z uznesenia zo zasadnutia správnej a dozornej rady Urbárskej spoločnosti obce Jakubany

pozemkové spoločenstvo, list Generálnej prokuratúry SR z 1.6.2021, uznesenie o začatí trestného stíhania z 29.9.2006, uznesenie KRPZ úrad justičnej a kriminálnej polície Prešov o stíhaní žalobcu v 3. rade z 28.2.2007, uznesenie ORPZ Poprad z 1.2.2008, uznesenie KRPZ odbor justičnej polície Prešov z 18.11.2010, uznesenie Krajského súdu v Prešove sp.zn. 10To/21/2018-7117 z 3.4.2019, rozsudok Okresného súdu Prešov č.k. 1T/112/2013 z 9.2.2018, výmenný lístok týkajúci sa žalobcu v 3. rade, žiadosť o predbežné prerokovanie nároku – postúpenie žiadosti z 5.2.2021, faktúra vystavená znalcom Ing. Jánom Marhefkom z 15.7.2017, faktúry za právne zastúpenie, potvrdenie o odovzdaní (odňatí) zbrane a streliva do úschovy z 23.4.2008.

4. Žalovaný so žalobou nesúhlasil a navrhol ju ako nedôvodnú zamietnuť. Nárok uplatnený žalobou považoval za premlčaný z dôvodu uplynutia objektívnej premlčacej lehoty. Začiatok objektívnej premlčacej lehoty je všeobecne určený ustanovením § 19 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z., podľa ktorého sa právo premlčí najneskôr za 10 rokov odo dňa, kedy bolo poškodenému doručené (oznámené) nezákonné rozhodnutie, ktorým mu bola spôsobená škoda. Za nezákonné rozhodnutie považujú žalobcovia uznesenie o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia z 18.11.2010 ČVS:KRP-23/OVK-2006 proti A. B. a D. E. a uznesenie o vznesení obvinenia z 28.2.2007 ČVS:RRP-23/OVK-2006, ktorým bol obvinený F. G. E.. Objektívna lehota na uplatnenie práva na náhradu škody v prípade F. G. E. uplynula najneskôr 8.3.2017 (podaná sťažnosť 8.3.2007) v prípade D. E. 26.11.2020 (uznesenie prevzal 26.11.2010) a v prípade A. B. 9.1.2021 (uznesenie prevzal 9.1.2011). Žalovaný ďalej uviedol, že žalobcovia v žiadosti o predbežné prerokovanie nároku nepreukázali vznik nemajetkovej ujmy a dôvodnosť jej výšky. Neuvedli žiadne konkrétne skutočnosti, ktoré by objektívne preukazovali, že v priamej príčinnej súvislosti s trestným stíhaním vôbec nejaká nemajetková ujma vznikla.

5. Žalobcovia v replike uviedli, že vznesenú námietku premlčania považujú za nedôvodnú, postavenú na nesprávnom právnom posúdení plynutia lehôt a odporujúcu dobrým mravom. Poukázali na to, že ak je podmienkou na uplatnenie práva na náhradu škody zrušenie rozhodnutia, plynie premlčacia doba odo dňa doručenia (oznámenia) zrušujúceho rozhodnutia. Preto ak rozsudok o oslobodení žalobcov spod obžaloby nadobudol právoplatnosť 3.4.2019, premlčacia lehota je 3 roky a keďže žalobcovia podali žalobu 24.6.2021, ich nárok na náhradu škody nie je premlčaný.

6. Žalovaný v duplike okrem už vznesenej námietky premlčania namietol nedostatok aktívnej vecnej legitímácie žalobcov v konaní, pokiaľ ide o uplatnenie skutočnej škody – trov právneho zastúpenia v trestnom konaní. Žalobcom v časti uplatňovanej skutočnej škody nesvedčí aktívna vecná legitímácia, lebo trovy právneho zastúpenia (zmluvnú odmenu advokátom na základe mandátnej zmluvy) neuhradili oni sami, ale uhradila ich za nich Urbárska spoločnosť obce Jakubany, pozemkové spoločenstvo. Táto skutočnosť je preukázaná z výpisu z uznesenia správnej a dozornej rady Urbárskej spoločnosti obce Jakubany, pozemkové spoločenstvo.

7. Okresný súd Prešov rozsudkom č. k. 24C/55/2021-144 z 15.12.2021 žalobu zamietol a žalovanému nárok na náhradu trov konania nepriznal.

8. Na odvolanie žalobcov Krajský súd v Prešove rozsudkom č. k. 1Co/15/2022-179 z 7.6.2022 potvrdil rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby do sumy 7 959,40 eur spolu s úrokmi z omeškania vo výške 5% ročne od 10.2.2021 do zaplatenia vo vzťahu ku každému zo žalobcov. V prevyšujúcej časti vrátane výroku o trovách konania rozsudok zrušil a v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

9. V odôvodnení krajský súd uviedol, že pokiaľ ide o uplatnenú náhradu škody, ktorá im vznikla v dôsledku vynaložených trov obhajoby v trestnom konaní vo výške 7 959,40 eur každému zo žalobcov, v tomto smere splnenie predpokladov pre priznanie tohto nároku preukázané nebolo, nakoľko žalobcovia vznik tejto škody nepreukázali. Ak ide o skutočnú škodu, možno jej náhradu priznať iba ak poškodený riadne preukázal, že v tvrdenom rozsahu naozaj došlo k zmenšeniu jeho majetku. Zo spisu vyplýva, a nerozporovali to ani samotní žalobcovia, že trovy právneho zastúpenia v trestnom konaní neuhradili oni sami, ale uhradila ich Urbárska spoločnosť obce Jakubany, pozemkové spoločenstvo. Žalobcom preto nevznikla majetková škoda, ktorú požadujú nahradiť. Z uvedených dôvodov odvolací súd výrok rozsudku v časti, v ktorej súd prvej inštancie zamietol žalobu o zaplatenie náhrady skutočnej škody vo výške 7 959,40 eur s príslušenstvom zamietol, ako vecne správny potvrdil.

10. Odvolací súd však považoval za dôvodné odvolanie žalobcov proti výroku, ktorým súd prvej inštancie zamietol podanú žalobu v časti uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. V tomto smere neobstojí záver súdu prvej inštancie, že pre absenciu nezákonného rozhodnutia nie je daný základ uplatneného nároku, keď z obsahu spisu nepochybne vyplýva, že žalobcovia nárok na náhradu nemajetkovej ujmy a jeho výšku odvodzujú zo samotného faktu ich trestného stíhania neprimeranej dĺžky trestného konania (13 rokov), ako aj následkami do ich osobnej, súkromnej a pracovnej sféry. Trestné stíhanie nepochybne predstavuje obmedzenie súhrnu osobnostných práv poškodeného a znamená už samé o sebe pre poškodeného určitú imateriálnu ujmu. Odvolací súd zdôraznil, že vyššie uvedené poškodeného nezbavuje povinnosti preukázať vznik nemajetkovej ujmy v jednotlivých oblastiach života, ako aj to, že zadosťučinenie v podobe morálnej satisfakcie nie je dostatočne účinným a efektívnym prostriedkom na vyváženie, či zmiernenie tejto vzniknutej ujmy. Hoci v dôsledku trestného stíhania skončeného oslobodením spod obžaloby možno ujmu na osobnostných právach (najmä na cti, dobrej povesti a vážnosti) ovplyvňujúcu súkromný a pracovný život poškodeného predpokladať, predmetom ďalšieho dokazovania je zisťovanie, či ide o ujmu nepatrnú alebo značnú. V tomto smere je na poškodenom, aby svoje tvrdenia o existencii takých relevantných skutočností, ktoré umocňujú hĺbku zásahu alebo významne ovplyvňujú jeho životnú situáciu v konaní hodnoverne preukázal. Pokiaľ ide o výšku konkrétnej peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy, tú nie je možné exaktne matematicky stanoviť, nie je možné ani mechanicky (automaticky) prevziať peňažné sumy priznávané rozhodnutiami súdov ako odškodnenie nemajetkovej ujmy v iných prípadoch, nakoľko nejde o paušálne peňažné sumy. Výšku náhrady nemajetkovej ujmy totiž stanovuje súd v každom jednotlivom prípade na základe voľnej úvahy a je tak výsledkom individuálneho posúdenia všetkých konkrétnych okolností každého jednotlivého prípadu s tým, že konečná výška musí vychádzať zo zásady primeranosti, musí zodpovedať všeobecnej predstave spravodlivosti a slušnosti a požiadavke rozumného usporiadania vzťahov medzi stranami. Vždy je potrebné mať na zreteli prvoradú satisfakčnú funkciu priznávanej peňažnej čiastky, ktorou je zabezpečiť primerané zmiernenie a vyváženie vzniknutej nemajetkovej ujmy. V opačnom prípade by neprimeraná výška odškodnenia vo svojich dôsledkoch viedla k bezdôvodnému obohacovaniu. Za daného stavu, keď rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci v dôsledku ktorého neboli vykonané žalobcami navrhnuté dôkazy a v dôsledku ktorého sa predpokladmi vzniku nároku na náhradu nemajetkovej ujmy súd prvej inštancie náležite nezaoberal, by rozhodnutie vo veci samej odvolacím súdom v celom rozsahu nahrádzalo prvoinštančné rozhodnutie, čím by bolo stranám sporu odopreté právo namietať správnosť skutkových a právnych záverov na inštančne vyššom súde a tým aj možnosť riadneho preskúmania správnosti skutkových a právnych záverov, ku ktorým by odvolací súd dospel. Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo zvyšnej časti, teda v časti náhrady nemajetkovej ujmy vrátane súvisiaceho výroku o trovách konania zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

11. Na dovolanie žalobcov Najvyšší súd SR rozsudkom č.k. 5Cdo/79/2023-233 z 12.7.2023 dovolanie zamietol. Poukázal na to, že v posudzovanom spore k zmenšeniu majetku žalobcov v príčinnej súvislosti so zaplatením trov za ich právne zastupovanie v trestnom konaní, v ktorom boli ako obvinení spod obžaloby oslobodení, nedošlo (samotný dovolatelia hovoria o pohľadávke v podobe škody, pričom pohľadávkou je podľa § 488 Občianskeho zákonníka potrebné rozumieť „len“ právo na plnenie). Dovolací súd preto konštatoval, že okresný, aj odvolací súd posúdili dovolateľmi nastolenú dovolaciu otázku správne, keď žalobu v tejto časti zamietli s odôvodnením, že žalobcom škoda predstavovaná trovami právneho zastupovania v trestnom konaní nevznikla.

12. Predmetom sporu po rozhodnutí odvolacieho a dovolacieho súdu tak zostal nárok žalobcov na nemajetkovú ujmu vo výške 10.000 eur pre každého zo žalobcov.

13. Súd opätovne vec prejednal, vykonal dokazovanie oboznámením sa s listinnými dôkazmi, ako aj výsluchom žalobcov a zistil tento skutkový stav:

14. Žalobca v 1. rade je od roku 1993 predsedom Urbárskej spoločnosti obce Jakubany, pozemkové spoločenstvo, ktorá obhospodarovala cca 4 200 ha pozemkov, čo bola výmera katastrálneho územia Jakubany a celá táto časť spadala do vojenského obvodu Javorina. Žalobca v 2. rade bol členom správnej rady Urbárskej spoločnosti obce Jakubany, pozemkové spoločenstvo. Žalobca v 3. rade bol odborným lesným hospodárom.

15. Uznesením Krajského riaditeľstva Policajného zboru, Úrad justičnej a kriminálnej polície Prešov, ČVS: KRP-23/OVK-2006 zo dňa 29.9.2006 bolo voči žalobcovi v 3. rade začaté trestné stíhanie pre obzvlášť závažný zločin krádeže z dôvodu, že ako odborný lesný hospodár, aj keď vedel, že lesné pozemky vo Vojenskom obvode Javorina, okres Kežmarok sú vlastníctvom Slovenskej republiky, dal svojim zamestnancom pokyn na ťažbu a odvoz drevnej hmoty v týchto lesných pozemkoch, ktorú potom po vyťažení Urbárska spoločnosť Jakubany použila pre svoju potrebu, čím takto svojim konaním mal v období rokov 2004-2006 spôsobiť škodu Slovenskej republike vo výške 150 055,34 eur.

16. Uznesením Krajského riaditeľstva Policajného zboru, Úrad justičnej a kriminálnej polície Prešov, ČVS: KRP-23/OVK-2006 zo dňa 28.2.2007 bolo voči žalobcovi v 3. rade začaté trestné stíhanie pre obzvlášť závažný zločin krádeže z dôvodu, že ako odborný lesný hospodár, aj keď vedel, že lesné pozemky vo Vojenskom obvode Javorina, okres Kežmarok sú vlastníctvom Slovenskej republiky, dal svojim zamestnancom pokyn na ťažbu a odvoz drevnej hmoty v týchto lesných pozemkoch, ktorú potom po vyťažení Urbárska spoločnosť Jakubany použila pre svoju potrebu, čím takto svojim konaním mal v období roka 2006 spôsobiť škodu Slovenskej republike vo výške 31 424,65 eur.

17. Uznesením Okresného riaditeľstva Policajného zboru, obvodné oddelenie Kežmarok, ČVS: ORP-219/KK-PP-2008 zo dňa 1.2.2008 bolo voči žalobcovi v 3. rade začaté trestné stíhanie pre prečin krádeže z dôvodu, že ako odborný lesný hospodár, aj keď vedel, že lesné pozemky vo Vojenskom obvode Javorina, okres Kežmarok sú vlastníctvom Slovenskej republiky, dal prostredníctvom ťažobnej skupiny firmy InterPan, Česká republika pokyn na ťažbu a odvoz drevnej hmoty v týchto lesných pozemkoch, čím takto svojim konaním mal v období roka 2008 spôsobiť škodu Slovenskej republike vo výške 17 625,24 eur.

18. Uznesením Krajského riaditeľstva Policajného zboru, Úrad justičnej a kriminálnej polície Prešov, ČVS: KRP-23/OVK-2006 zo dňa 18.11.2010 bolo voči žalobcovi v 1. a 2. rade začaté trestné stíhanie pre obzvlášť závažný zločin krádeže spáchaný formou spolupáchateľstva z dôvodu, že žalobca v 1. rade ako predseda výboru a štatutárny zástupca Urbárskej spoločnosti obec Jakubany, pozemkové spoločenstvo a žalobca v 2. rade ako člen výboru a zamestnanec urbárskej spoločnosti s už obvineným žalobcom v 3. rade a ďalšími nestotožnenými osobami sa v rokoch 2004 až 2006 aktívne podieľali na ťažbe a odvoze drevnej hmoty, prevažne ihličnatej vlákničky z lesných pozemkov nachádzajúcich sa vo Vojenskom obvode Javorina, okres Kežmarok, napriek tomu, že obaja vedeli, že dotknuté lesné pozemky sú vlastníctvom Slovenskej republiky a to tým spôsobom, že žalobca v 1. rade neustálym spochybňovaním vzniku a existencie Vojenského obvodu Javorina pred orgánmi verejnej správy a tiež na verejnosti z titulu funkcie predsedu urbárskej spoločnosti dával príkazy a súhlas zamestnancom spoločnosti na vstup, ťažbu a odvoz drevnej hmoty z lesných pozemkov vo vojenskom obvode a žalobca v 2. rade ako vodič nákladného vozidla zn. Tatra 815, EČV: J. sa priamo podieľal na vývoze vyťaženej hmoty z jednotlivých odvozných miest nachádzajúcich sa vo vojenskom obvode, ktorú potom urbárska spoločnosť použila pre vlastnú potrebu, čím takto svojim konaním mali v období rokov 2004-2006 spáchať 91 skutkov a spôsobiť škodu Slovenskej republike vo výške 164 152,12 eur.

19. Rozhodnutím Okresného riaditeľstva Policajného zboru Stará Ľubovňa č. ORP-36-1/PP-1-2007 zo dňa 26.11.2007 bol zaistený zbrojný preukaz žalobcovi v 3. rade.

20. Dňa 23.4.2008 odovzdal žalobca v 3. rade 6 zbraní a strelivo do úschovy Okresnému riaditeľstvu Policajného zboru, odbor poriadkovej polície, oddelenie dokladov, Stará Ľubovňa.

21. Dňa 19.11.2013 podal prokurátor Krajskej prokuratúry Prešov na Okresný súd Prešov na žalobcov v 1. až 3. rade obžalobu pre skutok právne kvalifikovaný ako pokračovací obzvlášť závažný zločin krádeže.

22. Rozsudkom Okresného súdu Prešov sp. zn. 1T/112/2013 zo dňa 9.12.2013 boli žalobcovia ako obvinení oslobodení spod obžaloby, nakoľko všetkých 80 skutkov nebolo trestným činom. Uznesením Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 10To/21/2018 zo dňa 3.4.2019 bolo odvolanie prokurátora zamietnuté. Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 3.4.2019.

23. Žalovaný v 1. rade na pojednávaní uviedol, že celých dvanásť rokov počas pojednávania bol v neustálom strese. Nečakal, že sa to bude takýmto spôsobom vyvíjať k tomu, že ako predseda

urbárskej spoločnosti zvolený ľuďmi z podielnikov sa dočká takejto odmeny, že bude súdený za to, že je predseda. Pociťovala to aj jeho rodina, prejavilo sa to aj na jeho zdraví, pretože mu stúpol tlak. Keď dostal predvolanie na pojednávanie, bol v neustálom strese. Okolie na neho pozeralo, čo vlastne urobil. V pracovnom pomere takisto na neho kolegovia pozerali, že je žalovaný a čo porobil. Vefa otáznikov, vefa stresu, nepraje to nikomu za dvanásť rokov zažiť, prejavuje sa to aj dodnes, v noci nespí, potí sa, sníva sa mu, že má predvolanie. Keď počul záverečnú reč, že má dostať pätnásť rokov, neveril vlastným ušiam, keď prokurátorka povedala, že na podanej žalobe trvá, vyšli mu slzy a zmohol sa len na jednu vetu. Pripadalo mu to ako zastrasovanie. Má za to, že to odškodné mu nikdy už nevráti zdravie. Pri dvanástich rokoch stratil dvadsať rokov zdravia a aj dnes, keď počuje súd, je mu zle. Keď skončilo to všetko pojednávanie a dočkali sa oslobodzujúceho rozsudku, čakal, že niekto z druhej strany povie prepáčte, ale nič, absolútne nič. Rodinní príslušníci znášali predmetné súdne konanie veľmi zle, lebo to všetko prežívali s ním. V tom čase mal školopovinné deti, bol živiteľ rodiny. Aj podielníci v urbáre na neho pozerali všelijakým okom, až ten oslobodzujúci rozsudok im dal vysvetlenie, že predseda si plnil len svoju funkciu a nič viac. Súdne konanie narušilo aj jeho rodinný život, bolo to na hranici, lebo manželka mu stále vyčítala za tých plných dvanásť rokov, že bolo mu treba toho, aby bral funkciu predsedu. Ostatní spoluobvinení mali návrh z prokuratúry po desať rokov a on mal dostať na prílepšenie ešte o päť rokov navyše. Tak mu to stále vyčítala. Aj v rámci živnosti takisto na neho pozerali, enormne sa mu znížili zákazky, prišiel o klientelu.

24. Žalovaný v 2. rade na pojednávaní uviedol, že sa mu tlačia slzy do očí. Ako zamestnanec nastúpil pred 26-timi rokmi ako vodič z povolania a tu naraz mu chodili dvanásť rokov dennodenne policajti po dvore. Mal v rodine veľké problémy, žena a deti mali strach, že ho zavrú, z čoho budú žiť. Chcel z urbáru odísť, len ho odhovárali, aby ostal, že nemá kto robiť. Dodnes berie lieky aj na psychiku, neurol. Keď mu prečítali desať rokov, myslel, že sa „vystrie“. Keď dostal predvolanie na toto pojednávanie, dva dni ani nespál, má kŕče v žalúdku. Keď vidí v televízii budovu okresného súdu, hneď to prepína. Psychicky je na tom veľmi zle, berie lieky na ukludnenie Cytalec. Jeho dedo bol v Amerike, nakúpil majetky a keď prišli 50-te roky, vyhнали ich násilím, zobrali im majetky a jeho išli zavrieť na desať rokov. Urobili z neho najväčšieho zlodēja. Keby vtedy kúpil nové auto, všetci by si mysleli, že za urbárske peniaze. Len tu išiel a už sa mu trasú nohy.

25. Žalovaný v 3. rade na pojednávaní uviedol, že sa mu ťažko rozpráva, lebo je po mozgovej príhode. V časti pracovných a rodinných problémov v priebehu vyšetrovania sa pripojil k tomu, čo už bolo povedané. Prakticky jeho stíhanie začalo už dva roky skôr, než bol rozohratý proces s nimi troma. Ktosi ho považoval za najslabší článok a počas tých dvoch rokov bol zastrasovaný. Pán vyšetrovateľ mu vyčíslil, že keď ho dá do väzby a bude mať na neho osem hodín a bude musieť byť prítomný právny zástupca, koľko ho to bude stáť a naznačil mu taktne, že pokiaľ bude vypovedať proti urbárskej spoločnosti a kolegom, žeby sa to dalo nejakto spraviť. To bolo predtým, než sa začal hlavný proces s nimi troma. Čo bolo špecifikom jeho osobným, tak to, že v priebehu procesu mu boli zadržané zbrane. Dovtedy bol aktívnym poľovníkom, bol funkcionárom. Nakoľko v očiach úradov stratil dôveryhodnosť, zbrane mu boli zadržané. Tým pádom nemohol vykonávať svoje záujmy osobné. Musel prestať funkcionárčiť a pokiaľ by sa nebol zmenil Zákon o zbraniach a strelive, že dôveryhodnosť stráca len odsúdená osoba, zbrane by mu neboli vrátené až do konca procesu. Zbrane mu boli zadržané zhruba na dva roky. Bol predsedom spišského združenia vlastníkov neštátnych lesov, kde ako predseda organizoval a viedol schôdze a prednášal členom ohľadne lesníctva a poľovníctva, aj túto činnosť musel obmedziť, nakoľko ťažko by viedol nejakú prednášku. V priebehu procesu dostal mozgovú príhodu, maródoval pol roka a odvtedy má následky aj dodnes. Keď boli vyvinení, čakali aspoň nejaké vyjadrenie – prepáčte. Namiesto toho, pri prvom sedení, ktoré mali o náhradu škody, v závere konania sa štátna zástupkyňa vyjadrila, že môžu byť radi, že nesedia a nie ešte pýtať nejaké náhrady. Tak to bola troška trpká kvapka na záver toho všetkého. V tom čase už bol rozvedený. Už predtým rodinné vzťahy boli narušené, nakoľko bývalá manželka aj po rozvedení dlhšiu dobu bývala u neho, tak to tomu neprosperovalo, nakoľko bol viac nervózny a robilo to ďalšie problémy.

26. Z potvrdenia vystaveného MUDr. Borisom Poľanským, všeobecným lekárom, dňa 25.09.2019 vyplýva, že žalobca 3/ prekonal cievnu mozgovú príhodu v roku 2017. Bol hospitalizovaný na neurologickom oddelení, je sledovaný a liečený v neurologickej ambulancii.

27. Podľa § 3 odsek 1 zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci (ďalej len „Zákon č. 514/2003 Z.z.“), štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto

zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, okrem tretej časti toho zákona, pri výkone verejnej moci

- a) nezákonným rozhodnutím,
- b) nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody,
- c) rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, alebo
- d) nesprávnym úradným postupom.

28. Podľa § 3 odsek 2 zákona č. 514/2003 Z.z., zodpovednosti podľa odseku 1 sa nemožno zbaviť.

29. Podľa § 4 odsek 1 písmeno f) zákona č. 514/2003 Z.z., vo veci náhrady škody, ktorá bola spôsobená orgánom verejnej moci podľa § 3 ods. 1, koná v mene štátu Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, ak škodu spôsobil štátny orgán podľa osobitného predpisu v občianskom súdnom konaní, v trestnom konaní alebo správnom konaní.

30. Podľa § 5 odsek 1 zákona č. 514/2003 Z.z., právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím má účastník konania, ktorému vznikla škoda v dôsledku rozhodnutia vydaného v tomto konaní.

31. Podľa § 6 odsek 1 zákona č. 514/2003 Z.z., ak tento zákon neustanovuje inak, právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím možno uplatniť iba vtedy, ak právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená, bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom. Súd, ktorý rozhoduje o náhrade škody, je viazaný rozhodnutím tohto orgánu.

32. Podľa § 6 odsek 2 zákona č. 514/2003 Z.z., právo podľa odseku 1 možno priznať iba vtedy, ak poškodený podal proti nezákonnému rozhodnutiu riadny opravný prostriedok podľa osobitných predpisov. Splnenie tejto podmienky sa nevyžaduje, ak ide o prípady hodné osobitného zreteľa.

33. Podľa § 15 odsek 1 zákona č. 514/2003 Z.z., nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, ako aj nárok na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom je potrebné vopred predbežne prerokovať na základe písomnej žiadosti poškodeného o predbežné prerokovanie nároku (ďalej len „žiadosť“) s príslušným orgánom podľa § 4 a 11.

34. Podľa § 17 odsek 1 zákona č. 514/2003 Z.z., uhrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk, ak osobitný predpis neustanovuje inak.

35. Podľa § 17 odsek 2 zákona č. 514/2003 Z.z., v prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak.

36. Podľa § 17 odsek 3 zákona č. 514/2003 Z.z., výška nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa odseku 2 sa určuje s prihliadnutím najmä na

- a) osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje,
- b) závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo,
- c) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote,
- d) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení.

37. Podľa § 17 odsek 4 zákona č. 514/2003 Z.z., výška náhrady nemajetkovej ujmy priznaná podľa odseku 2 nemôže byť vyššia ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilnými trestnými činmi podľa osobitného predpisu.

38. Podľa § 18 odsek 1 zákona č. 514/2003 Z.z., náhrada škody zahŕňa aj náhradu účelne vynaložených trov konania, ktoré poškodenému vznikli v konaní, v ktorom bolo vydané nezákonné rozhodnutie alebo rozhodnutie o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutie o väzbe, zatknutí a inom pozbavení

osobnej slobody alebo vykonané zadržanie a v konaní, v ktorom bolo rozhodnutie zrušené alebo bolo trestné stíhanie zastavené, alebo v ktorom bola vec postúpená inému orgánu.

39. Podľa § 18 odsek 3 zákona č. 514/2003 Z.z., súčasťou trov konania sú aj trovy právneho zastúpenia, ktoré zahŕňajú účelne vynaložené hotové výdavky a odmenu za zastupovanie, ktorá sa určí ako tarifná odmena advokáta. Súčasťou trov konania nie sú náklady na predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody pred príslušným orgánom.

40. Podľa § 19 odsek 1-3 zákona č. 514/2003 Z.z., právo na náhradu škody sa premlčí za tri roky odo dňa, keď sa poškodený dozvedel o škode. Ak je podmienkou uplatnenia práva na náhradu škody zrušenie alebo zmena právoplatného rozhodnutia, plynie premlčacia lehota odo dňa doručenia (oznámenia) rozhodnutia, ktorým bolo zmenené alebo zrušené právoplatné rozhodnutie. Najneskôr sa právo na náhradu škody premlčí za desať rokov odo dňa, keď bolo poškodenému doručené (oznámené) rozhodnutie, ktorým mu bola spôsobená škoda; to neplatí, ak ide o škodu na zdraví alebo škodu spôsobenú rozhodnutím podľa § 7 a 8. Lehota neplynie počas predbežného prerokovania nároku podľa § 15 odo dňa podania žiadosti do skončenia prerokovania, najdlhšie však počas šiestich mesiacov.

41. Podľa § 12 odsek 3 zákona č. 274/2017 Z.z. o obetiach trestných činov, pri trestnom čine obchodovania s ľuďmi, trestnom čine znásilnenia, trestnom čine sexuálneho násillia, trestnom čine sexuálneho zneužívania, trestnom čine týrania blízkej osoby a zverenej osoby alebo trestnom čine nedobrovoľného zmiznutia má obeť násilného trestného činu nárok aj na vyplatenie odškodnenia za spôsobenú nemajetkovú ujmu vo výške desaťnásobku sumy mesačnej minimálnej mzdy platnej na obdobie kalendárneho roka, v ktorom došlo k spáchaniu trestného činu.

42. Po právoplatnom rozhodnutí súdu o zamietnutí žaloby v časti náhrady škody zostal predmetom sporu nárok žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy. V konaní nebolo sporné, že všetci žalobcovia boli oslobodení spod obžaloby, keďže skutky kladené im za vinu, neboli trestnými činmi.

43. Zákon č. 514/2003 Z.z. výslovne neupravuje nárok na náhradu škody v prípade oslobodenia obžalovaného spod obžaloby. Judikatúra súdov však dospela k záveru, že ide o špecifický prípad zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú začatím a vedením trestného stíhania, pri ktorom treba vychádzať z analogického výkladu úpravy najbližšej a to z úpravy zodpovednosti za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím. Rovnaký význam ako zrušenie právoplatného uznesenia o vznesení obvinenia pre nezákonnosť má v tomto zmysle tiež zastavenie trestného stíhania alebo oslobodenie spod obžaloby. Podstata nároku na náhradu škody sa neviaže na správnosť či nesprávnosť postupu orgánov činných v trestnom konaní pri začatí trestného stíhania, ale na samotný výsledok trestného stíhania.

44. Ústavnoprávny základ nároku jednotlivca na náhradu škody v prípade trestného stíhania, ktoré je skončené oslobodením spod obžaloby, resp. zastavením stíhania je treba hľadať nielen v ustanovení článku 36 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd, ale vo všeobecnej rovine predovšetkým v článku 1 ods. 1 Ústavy, teda v princípoch materiálneho právneho štátu, ktorý musí niesť zodpovednosť za nezákonné konanie svojich orgánov, či za konanie, ktorým štátne orgány alebo orgány verejnej moci priamo zasahujú do základných práv jednotlivca. Ako už Ústavný súd Českej republiky v minulosti judikoval, každé trestné konanie negatívne ovplyvňuje osobný život trestne stíhaného, na ktorého je síce do okamžiku právnej moci meritórneho rozhodnutia potrebné pozeráť ako na nevinného, avšak samotný fakt trestného konania je záťažou pre každého obvineného (nález I. ÚS 554/04, N 67/36). Už samotné trestné stíhanie výrazne zasahuje do súkromného a osobného života jednotlivca, do jeho cti a dobrej povesti a to tým viac, pokiaľ sa jedná o obvinenie (nepravdivé), čo je právoplatne potvrdené oslobodzujúcim rozsudkom súdu, podľa ktorého sa skutok, z ktorého bol jednotlivec obvinený a obžalovaný nestal, prípadne nebol trestným činom. V náleze sp. zn. IV. ÚS 428/05 Ústavný súd Českej republiky vychádzal z presvedčenia, že samotné trestné stíhanie je spôsobilé vyvolať dokonca vznik nemateriálnej ujmy.

45. Zákon č. 514/2003 Z.z. zakladá objektívnu zodpovednosť štátu v dôsledku čoho sa neposudzuje správnosť rozhodnutia jeho orgánu z hľadiska toho, či pri rozhodovaní porušil právnu povinnosť a škodu zaviniel. Rozhodujúcim kritériom zákonnosti konania vedeného orgánom verejnej moci je výsledok tohto

konania. Teda prichádza do úvahy zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím, lebo výsledkom trestného konania bolo oslobodenie žalobcov spod obžaloby.

46. Predpokladmi na priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch je nezákonné rozhodnutie, vznik nemajetkovej ujmy, príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a nemajetkovou ujmu a to, že iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím.

47. Súd poukazuje na to, že nemajetková ujma predstavuje zásah do inej než majetkovej sféry poškodeného (nie je spojená so znížením majetkového stavu, či jeho nezvýšením, hoci bolo predpokladané), a vedľa nepriaznivých dôsledkov vyvolaných neprimeranou dĺžkou súdneho konania, resp. trestného stíhania, môže zahŕňať aj iné negatívne dopady nesprávneho úradného postupu, či nezákonného rozhodnutia najmä do osobnostnej integrity poškodeného. Peňažná kompenzácia je v zákone označená za spôsob subsidiárneho odškodnenia, ktoré nastupuje vtedy, ak nie je možné vzniknutú nemajetkovú ujmu nahradiť inak, t. j. keď dostačujúcim prostriedkom nápravy by nebolo len obyčajné konštatovanie porušenia práva. Vo všeobecnosti pod nemajetkovou ujmu je možné s prihliadnutím na rozhodovaciu prax súdov rozumieť psychické útrapy, poníženie alebo inú citovú ujmu, ktorú poškodená osoba utrpela v dôsledku trestného stíhania. Právo domáhať sa takejto náhrady sa priznáva každému, komu škoda alebo ujma vznikla ako dôsledok nezákonného rozhodnutia orgánu verejnej moci alebo ako dôsledok nesprávneho úradného postupu takéhoto orgánu. Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch (t.j. materiálnej satisfakcie) je vždy v závislosti na individuálnych okolnostiach daného prípadu existencia závažnej ujmy. Za závažnú ujmu treba považovať ujmu, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky, považuje za ujmu značnú. Pritom však nie sú rozhodujúce subjektívne pocity žalobcu, ale objektívne hľadisko, teda to, či by predmetnú ujmu takto v danom mieste a čase (v tej istej situácii, prípadne spoločenskom postavení a pod.) vnímala aj každá iná fyzická osoba. Pokiaľ dôjde k neoprávnenému zásahu, má zásah závažné dôsledky vtedy, keď ním bola v značnej miere znížená dôstojnosť alebo vážnosť fyzickej osoby v spoločnosti alebo do práva na súkromie, pričom tento negatívny následok ale nie je jediným právne akceptovateľným prejavom závažnosti ujmy spôsobenej fyzickej osobe na týchto chránených právach (rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5Co/30/2017 zo dňa 28.11.2017).

48. V prípadoch rozhodovania o výške nemajetkovej ujmy je podľa názoru Ústavného súdu SR (sp. zn. III. ÚS 754/2016) potrebné zohľadniť jednak povahu trestnej veci, dĺžku trestného stíhania a predovšetkým dopady trestného stíhania do osobnostnej sféry poškodenej osoby (následky v osobnostnej sfére poškodeného), ako aj okolnosti, za ktorých k nemajetkovej ujme došlo. Za pomoci týchto kritérií ustálená výška náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch musí však súčasne najmä zodpovedať všeobecne zdieľanej predstave spravodlivosti a slušnosti.

49. Na základe vykonaného dokazovania súd mal za preukázané, že samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na dĺžku samotného trestného konania, trestné činy, z ktorých boli žalobcovia obvinení, vzhľadom na hrozbu uloženia nepodmienečného trestu odňatia slobody a vzhľadom na ujmu v osobnom, rodinnom, pracovnom, citovom živote a vzhľadom na zhoršený zdravotný stav žalobcov. Totižto vedenie trestného stíhania predstavuje jeden z najrepresívnejších prejavov štátnej moci vo vzťahu k jednotlivcovi, ktorý v konečnom dôsledku môže viesť až k odňatiu slobody jednotlivca v prípade uloženia trestu odňatia slobody, ktorý nie je vylúčený pri žiadnom trestnom čine.

50. Súd výšku nemajetkovej ujmy súd určil po starostlivom uvážení všetkých skutočností, ktoré zistil na základe vykonaného dokazovania. Trestné stíhanie je nepochybne samo o sebe vážnym zásahom do života človeka v celom jeho spektre a má samo o sebe negatívny dopad na život človeka, čo môže objektívne privodiť ujmu na právach dotknutej osoby. Výšku nemajetkovej ujmy súd určuje úvahou, avšak môže ísť o úvahu nepreskúmateľnú, resp. svojvoľnú. Určenie výšky nemajetkovej ujmy má byť vzhľadom na okolnosti konkrétneho prípadu v súlade s požiadavkou spravodlivosti. Výška nemajetkovej ujmy nemôže presiahnuť výšku odškodnenia obete násilného trestného činu.

51. Judikatúrou boli ustálené kritéria, ktoré je potrebné zohľadniť pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy. Je to povaha trestnej veci, dĺžka trestného stíhania a predovšetkým dopady trestného stíhania

do osobnostnej sféry poškodeného ako aj okolnosti, za ktorých k nemajetkovej ujme došlo. Za pomoci týchto kritérií a to aj v kontexte s § 17 ods. 3 citovaného zákona výška náhrady musí súčasne zodpovedať všeobecne zdieľanej predstave spravodlivosti a slušnosti (obdobne porov. nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 754/2016 zo dňa 24.01.2017).

52. K jednotlivým kritériám súd uvádza nasledovné (porov. rozsudok Okresného súdu Prešov sp. zn. 11C 86/2020 z 22.9.2021). Pod povahou trestnej veci je potrebné rozumieť predovšetkým závažnosť trestného činu, podľa nej sa zvyšuje intenzita, s akou osoba poškodená trestným konaním proti nej je negatívne vnímaná. Súvisí to aj s hrozbou trestného postihu a prípadným spoločenským odsúdením. V danom prípade boli žalobcovia stíhaní pre obzvlášť závažný zločin krádeže, pričom boli obvinení z 80 skutkov, za čo im hrozil trest odňatia slobody desať až pätnásť rokov.

53. Pokiaľ ide o dĺžku trestného stíhania, v tomto prípade išlo o dĺžku trestného stíhania od začatia trestného stíhania u žalobcu v 3. rade dňom 29.9.2006 po právoplatnosť oslobodzujúceho rozsudku dňom 3.4.2019 v trvaní 12,5 roka. U žalobcov v 1. a 2. rade od začatia trestného stíhania dňom 18.11.2010 po právoplatnosť oslobodzujúceho rozsudku dňom 3.4.2019 v trvaní cca 8,5 roka. Počas celej tejto doby boli žalobcovia rovnako ako aj ich najbližší rodinní príslušníci v neistote kedy a s akým výsledkom sa trestné stíhanie skončí.

54. Ďalším kritériom na stanovenie náhrady nemajetkovej ujmy za trestné stíhanie sú následky spôsobené trestným konaním v osobnostnej sfére poškodeného. Pod toto kritérium patria aj okolnosti, ktoré viedli k vydaniu uznesenia o vznesení obvinenia voči žalobcom. Je pritom potrebné rozlišovať prípady, keď trestné stíhanie bolo začaté zjavne neodôvodnene alebo dokonca s cieľom poškodiť osobu, voči ktorej bolo začaté od prípadov, kedy existovali dôvody pre jeho začatie a v takom prípade sa zohľadnia aj dôvody zastavenia trestného stíhania alebo oslobodenia spod obžaloby.

55. Ako už bolo spomenuté, samotné trestné stíhanie zásadným spôsobom ovplyvňuje osobný život stíhaného, predovšetkým zasahuje do jeho cti a dobrej povesti, navzdory prezumpcie neviny. Takýto zásah je navyše citeľnejší, ak bolo trestné stíhanie skončené oslobodzujúcim rozsudkom, v ktorom bolo konštatované, že skutky, z ktorých boli žalobcovia obžalovaní, neboli trestným činom, čo sa stalo aj v súdnej veci. (porov. nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 2551/13, bod 20 odôvodnenia in fine). Súd musí nevyhnutne konštatovať, že trestné stíhanie voči žalobcom bolo začaté zjavne neodôvodnene.

56. Pokiaľ ide o zásah do osobného, rodinného a pracovného života žalobcov, z vykonaného dokazovania vyplýva, že žalobcovia boli po celý čas trestného stíhania v neistote a v strese ohľadom výsledku trestného stíhania. Prokurátor im navrhol trest odňatia slobody na 10 rokov a u žalobcu v 1. rade dokonca na 15 rokov. Všetkým žalobcom sa zhoršil zdravotný stav, žalobcovi v 1. rade stúpol tlak, bol pod tlakom, nespál. Jeho manželka mu vyčítala, že zobral funkciu predsedu, z čoho mu vyplývali povinnosti spojené s funkciou a za čo mal byť v konečnom dôsledku súdený. Aj ostatní rodinní príslušníci znášali trestné konanie zle. V tom čase mal školopovinné deti, boli tiež vo finančnej neistote, čo s nimi bude po prípadnom odsúdení. Trestné stíhanie malo vplyv aj na jeho pracovný život, nakoľko mu ako živnostníkovi klesli zákazky a ľudia na neho zazerali. Žalobca v 2. rade poukázal na to, že dodnes berie lieky na psychiku na upokojenie. Keď mal ísť na súd, v noci nespál, mal kŕče. Aj v rodine mal veľké problémy, žena a deti mali strach, že pôjde do výkonu trestu, z čoho pramenila aj ekonomická neistota z čoho budú žiť. Žalovaný v 3. rade prekonal cievnú mozgovú príhodu v roku 2017 a lieči sa na neurologickom oddelení. Počas trestného stíhania mu boli na dva roky zadržané zbrane, čo malo za následok, že nemohol vykonávať právo poľovníctva. Pokiaľ by sa nebol zmenil Zákon o zbraniach a strelive, zbrane by mu neboli vrátené až do konca procesu. Nemohol viesť a prednášať členom spišského združenia vlastníkov neštátnych lesov, kde ako predseda organizoval a viedol schôdze ohľadne lesníctva a poľovníctva, aj túto činnosť musel obmedziť. V čase trestného stíhania už bol rozvedený, avšak jeho bývalá manželka aj po rozvoďte dlhšiu dobu bývala u neho, tak to trestné konanie neprospeklo situácii, nakoľko bol viac nervózný a robilo to ďalšie problémy.

57. Vo vzťahu k výške náhrady nemajetkovej ujmy súd poukazuje na judikatúru najvyšších súdnych autorít cit.: „všeobecné súdy disponujú pri rozhodovaní o výške náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch za vedenie trestného stíhania širokou mierou uváženia a ich úvahy nemožno limitovať mechanickým porovnávaním odškodňovania iných prípadov upravených v iných právnych normách. Je to tak jednak

preto, že vždy v týchto prípadoch je nevyhnutné vychádzať z osobitných okolností vecí, a jednak preto, že v prípade mechanického prenášania limitov právnej úpravy iných prípadov odškodnenia by to muselo znamenať predchádzajúce posúdenie tam stanovenej výšky odškodnenia z hľadiska spoločenskej spravodlivosti (nemožno limitovať výšku náhrady nemajetkovej ujmy za trestné stíhanie porovnávaním odškodňovania bolesti či obetí trestných činov, pokiaľ všeobecnému súdu nepatrí právomoc posúdiť takúto zákonnú úpravu z hľadiska spoločenskej spravodlivosti). Významným je však i to, že z hľadiska ústavnoprávneho je zodpovednosť štátu v týchto prípadoch konštruovaná ako objektívna absolútna zodpovednosť (štát sa jej nemôže zbaviť). Tieto závery sú osobitne významné pre prípady rozhodovania o výške náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom (orgánov) štátu, ktorý na druhej strane sám ako zákonodarca formuluje kritériá stanovenia ich výšky, a dokonca v dnes účinnom znení právnej úpravy stanovil zákonom ich hornú hranicu. Z tohto dôvodu musí byť poskytnutý všeobecným súdom ako osobitnej a nezávislej zložke štátnej moci široký autonómny priestor na realizáciu voľnej úvahy. Pokiaľ majú potom závery takejto úvahy striktnú oporu vo vykonanom dokazovaní a úvaha všeobecného súdu je vyjadrená v podobe dostatočne, logicky a zrozumiteľne odôvodneného rozhodnutia, iba takýmto postupom môže dôjsť k nastoleniu spravodlivej rovnováhy medzi štátom ako škodcom a na druhej strane fyzickou osobou poškodenou jeho konaním na základných právach. Ak má každý právo na náhradu škody spôsobenej mu nezákonným rozhodnutím štátneho orgánu zaručené v čl. 46 ods. 3 ústavy, potom toto právo nie je možné v konkrétnom prípade zákonom obmedziť, či celkom vylúčiť. Opačný prístup by nerešpektoval princíp minimalizácie zásahov do základných práv v podobe ich prípadného obmedzenia a princíp maximalizácie zachovania obsahovej podstaty základného práva (obdobne napr. nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. III. ÚS 165/02 z 19. decembra 2002, obdobne nález sp. zn. II. ÚS 136/02 zo 17. júla 2002, resp. nález sp. zn. II. ÚS 42/01 zo 17. júla 2002 alebo nález sp. zn. III. ÚS 165/02 z 19. decembra 2002). Z rovnakých dôvodov nie je ústavne prípustné vyžadovať aplikáciu takejto limitácie od všeobecných súdov „skrytým“ aplikovaním hraníc stanovených inými právnymi predpismi vo veci sťažovateľky. Na druhej strane však ani ústavný súd nespochybňuje potrebu zjednotenia rozhodovania o výške náhrady nemajetkovej ujmy v týchto prípadoch. Toto zjednotenie môže byť však realizované iba dôsledným aplikovaním (okrem iného aj) naznačených kritérií, smerujúc k porovnateľnosti priznanej náhrady nemajetkovej ujmy v prípadoch skutkovo obdobných. Rovnako tak nie je možné ani mechanicky prevziať závery rozhodovacej praxe súdov iných štátov či Európskeho súdu pre ľudské práva, a to najmä s ohľadom na odlišnosť životnej úrovne v jednotlivých štátoch, ktorá rovnako tak musí byť zohľadnená, pokiaľ priznaná výška náhrady nemajetkovej ujmy má zodpovedať predstavám spravodlivosti a slušnosti v danom čase a na danom mieste. Ani to však neznamená, že takúto rozhodovaciu prax týchto orgánov by nebolo na mieste nezohľadniť. V každom prípade však pokiaľ vo veci sťažovateľky, v ktorej trestné stíhanie žalobcu trvalo takmer 55 mesiacov a väzba takmer tri mesiace, bola žalobcovi priznaná celková náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 35 000 €, už len napríklad s odkazom na rozhodovaciu prax všeobecných súdov v Českej republike (rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 30Cdo/2357/2010 z 11. januára 2012, uverejnený v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu Českej republiky, zošit č. 4/2012, pod R 52/2012, s. 327 a nasl., ako aj v ňom uvedená široká komparácia rozhodovacej praxe Európskeho súdu pre ľudské práva a súdov iných európskych štátov), ktoré nepovažujú za neprimerané odškodnenie väzby vo výške 1 000 € za mesiac jej trvania, nemožno považovať odškodnenie zostávajúcich 52 mesiacov trvania trestného stíhania sumou 620 € za mesiac trvania trestného stíhania za neadekvátne.“

58. Rovnako tak súd poukazuje na rozhodnutie Ústavného súdu Českej republiky cit.: „Výše priznané peněžité náhrady pritom nesmí byť symbolická, ale musí vždy naplniť požiadavky plynoucí z čl. 36 odst. 3 Listiny a principu demokratického právního státu podle čl. 1 odst. 1 Ústavy. V nálezu ze dne 14. 1. 2021 sp. zn. I. ÚS 4293/18 Ústavní soud uvedl, že "jestliže stát zasáhne do života člověka nedůvodným trestním stíháním, poškodí či dokonce zničí jeho postavení ve společnosti a mnohdy i v rodině, musí výše odškodnění odpovídat takovému zásahu. Výše odškodnění nemateriální újmy totiž jistým způsobem vypovídá i o účtě státu k soukromému a veřejnému životu jednotlivých lidí. A mohlo by být výzvou pro obecné soudy, aby zvážily, zda již v minulosti přiznaná odškodnění, se kterými poměří nově přiznávaná, byla opravdu dostatečná" (bod 16 odůvodnění). Stát tedy nesmí závažnost nemajetkové újmy způsobené nezákonným trestním stíháním bagatelizovat přiznáním nepřiměřeně nízké nebo dokonce jen symbolické náhrady. V návaznosti na to Ústavní soud již dříve podotkl, že zákon o odpovědnosti státu za škodu "zavazuje stát absolutně, objektivně, a je nezbytné, aby ten pochybením vzniklé škody (újmy) nahradil v maximální možné míře" [nález ze dne 27. 9. 2016 sp. zn. IV. ÚS 3183/15 (N 183/82 SbNU 773)].“ (bod 27 nálezu Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. III. ÚS 3271/20 zo dňa 17. 8. 2021). Zároveň však nemožno priznávať neprimerané či dokonca tak premrštené sumy, ktoré by

vo svojich dôsledkoch viedli k bezdôvodnému obohacovaniu sa (porov. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/169/2021 z 31.1.2023).

59. Na tomto mieste súd dáva do pozornosti:

a/ rozsudok Okresného súdu Lučenec sp.zn. 5C/161/2013 z 30.1.2015, ktorým bola priznaná nemajetková ujma žalobcovi vo výške 6 000 eur za trestné stíhanie v trvaní 6 rokov, potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp.zn. 14Co/433/2015 z 23.8.2016,

b/ rozsudok Okresného súdu Lučenec sp.zn. 6C/131/2014 z 9.12.2015, ktorým bola priznaná nemajetková ujma žalobcovi vo výške 4 800 eur za trestné stíhanie v trvaní 6 rokov, potvrdené rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp.zn. 16Co/63/2016 z 20.10.2016,

c/ rozsudok Okresného súdu Rimavská Sobota sp.zn. 8C/144/2009 z 8.2.2011, ktorým bola priznaná nemajetková ujma žalobcovi vo výške 2 000 eur za trestné stíhanie v trvaní 3 rokov,

d/ rozsudok Okresného súdu Košice okolie sp.zn. 11C/229/2010 z 3.11.2015, ktorým bola priznaná nemajetková ujma žalobcovi vo výške 11 063,13 eur za trestné stíhanie v trvaní 2 rokov, avšak bolo prihladené na 140 dní, ktoré strávil žalobca vo väzbe ako aj na skutočnosť, že aj napriek oslobodeniu jeho blízki príbuzní na neho naďalej hľadeli ako keby trestný čin znásilnenia spáchal. Uvedené rozhodnutie bolo potvrdené rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 3Co/175/2016 z 20.4.2017,

e/ rozsudok Okresného súdu Rimavská Sobota sp.zn. 8C/227/2015, ktorým bola priznaná nemajetková ujma žalobcovi vo výške 8 500 eur za trestné stíhanie v trvaní 5 rokov za prečin usmrtienia, ktorého sa mal dopustiť lekár v rámci výkonu svojho povolania tým, že zvolil nesprávnu liečbu pacienta, ktorá mu spôsobila smrť. Tento lekár následne z dôvodu poškodenia dobrého mena opustil svoje zamestnanie. Rozhodnutie súdu prvej inštancie bolo potvrdené rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp.zn. 16Co/104/2016 z 9.3.2017,

f/ rozsudok Okresného súdu Košice II sp.zn. 37C/31/2014 z 11.7.2016, ktorým bola priznaná nemajetková ujma žalobcovi vo výške 5 000 eur za trestné stíhanie v trvaní viac ako 3 rokov pre trestný čin zneužitia právomoci verejného činiteľa, pre ktorý bol aj prepustený zo služobného pomeru, potvrdené rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 6Co/322/2016 z 28.3.2017,

g/ rozsudok Okresného súdu Košice I z 9.4.2018 č.k. 19C/325/2012-630 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach z 22.5.2019 sp.zn. 1Co/265/2018, ktorými za nezákonné rozhodnutie o vznesení obvinenia z roku 2005 aj s ukončením trestného stíhania oslobodením spod obžaloby, a teda s trvaním trestného stíhania počas 6 rokov, bola poškodenej strane priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 24 000 eur. Rozhodnutie odvolacieho súdu bolo aj predmetom dovolacieho konania na Najvyššom súde SR a uznesením sp.zn. 2Cdo/295/2019 boli podané dovolania sporových strán odmietnuté,

h/ uznesenie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 3Cdo/25/2019 z 20.6.2019, ktorým dovolací súd rozhodoval o dovolaní proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 7.8.2018 sp.zn. 8Co/70/2016, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie ukladajúci žalovanej povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy 27 000 eur. Krajský súd v Bratislave, okrem tohto potvrdzujúceho výroku rozsudku súdu prvej inštancie, vo veci na základe podaného odvolania privodil aj záver o zamietnutí žalobného návrhu uplatňujúceho náhradu nemajetkovej ujmy vo zvyšnej časti (súd prvej inštancie pôvodne priznal týmto titulom sumu 50 000 eur), pričom uvedené zmeňujúce rozhodnutie o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti nebolo predmetom dovolacieho prieskumu. Vo veci z hľadiska skutkového išlo o uplatňovanie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy vzniknutej v dôsledku nezákonného trestného stíhanie v trvaní viac ako 13 rokov a nezákonného väzobného stíhanie v trvaní 9 mesiacov,

ch/ uznesenie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 1Cdo/7/2018, ktorým na základe podaného dovolania bol predmetom prieskumu rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 13.6.2016 sp.zn. 6Co/589/2015 o priznaní náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 4 000,- eur (pre trestné stíhanie v trvaní 2 rokov). Na základe podaného dovolania žalobcu, ktorý sa domáhal vyššej náhrady nemajetkovej ujmy, bolo dovolanie žalobcu zamietnuté,

i/ uznesenie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 6Cdo/224/2019 z 27.10.2022, ktorý na základe podaného dovolania oboch strán preskúmal rozsudok Krajského súdu v Prešove z 14.5.2019 sp.zn. 4Co/115/2018 (na ktoré poukazoval vo svojom odvolaní aj samotný žalobca), ktorým bolo zamietnuté dovolanie žalobkyne voči rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bola zamietnutá žaloba o zaplatenie náhrady nemajetkovej ujmy nad sumu 81 400 eur, týkajúca sa uplatňovanej náhrady za vedené trestné stíhanie aj s väzobným postihom počas doby 11 rokov. Následne v uvedenom konaní odvolací súd privodil záver rozsudkom sp.zn. Co/5/2023 z 1.3.2023, ktorým žalobkyni (tiež advokátke) bola priznaná titulom náhrady nemajetkovej ujmy suma 20 800 eur.

60. S poukazom na vyššie uvedené má súd za to, že za takto preukázaných následkov v živote žalobcov spôsobených im trestným stíhaním u žalobcov v 1. a 2. rade po dobu 8,5 roka a u žalobcu v 3. rade po dobu 12,5 roka prihliadajúc na to, že trestné stíhanie sa skončilo konštatovaním, že skutok, z ktorého boli žalobcovia obžalovaní nie je trestným činom, rešpektujúc judikatúru vo vzťahu k výške nemajetkovej ujmy, má súd za to, že náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 10 000 eur, t.j. necelých 100 eur mesačne u žalobcov v 1. a 2. rade a vo výške 10 000 eur, t.j. cca 67 eur mesačne u žalobcu v 3. rade zodpovedá všetkým kritériám a súd ju považuje za primeranú, ktorá nahrádza vzniknutú ujmu v najvyššej možnej miere.

61. Pokiaľ ide o vznesenú námietku premlčania, súd konštatuje, že nárok uplatnený žalobou premlčaný nie je. Subjektívna trojročná premlčacia lehota začala plynúť oznámením uznesenia Krajského súdu v Prešove č.k. 10To/21/2018 – 7117 zo dňa 3.4.2019, ktorým bolo zamietnuté odvolanie prokurátora. Vzhľadom k tomu, že žaloba o náhradu škody spôsobenej orgánom verejnej moci pri výkone verejnej moci nezákonným rozhodnutím bola na súd doručená dňa 24.6.2021, je zjavné, že bola podaná v rámci plynutia subjektívnej premlčacej lehoty.

62. Pokiaľ ide o objektívnu 10-ročnú premlčaciu dobu, súd v celom rozsahu poukazuje na odôvodnenie rozsudku Krajského súdu v Trnave sp. zn. 28Co/6/2023 z 31.8.2023, s ktorým sa v plnom rozsahu stotožňuje a podľa ktorého cit: „Samotný jazykový výklad § 19 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. vedie k pomerne jednoznačnému záveru, že objektívna premlčacia lehota pri škode spôsobenej nezákonným rozhodnutím (okrem škody na zdraví a rozhodnutí podľa § 7 a § 8) začína plynúť od doručenia (oznámenia) nezákonného rozhodnutia poškodenému. Tento výklad by mal ale za následok, že v niektorých prípadoch by sa právo na náhradu škody začalo premlčovať, alebo by sa celkom premlčalo skôr, než by vôbec vznikla škoda, a teda skôr, než by vzniklo právo na jej náhradu. Všeobecný súd ale nie je absolútne viazaný doslovným znením zákona, ale môže a musí sa od neho odchýliť, ak to vyžaduje účel zákona, história jeho vzniku, systematická súvislosť alebo niektorý z ústavnoprávnych princípov. Pri výklade a uplatňovaní právnych predpisov teda nemožno opomínať ich účel a zmysel, ktorý nie je vyjadrený len v slovách a vetách toho-ktorého zákonného predpisu, ale i v základných princípoch právneho štátu. (ÚS SR sp. zn. I. ÚS 155/2017) Obdobný prístup k jazykovému výkladu vyplýva aj z článku 3 základných princípov CSP, ktorý oproti slovám a vetám zákona uprednostňuje jeho účel a zmysel. Odvolací súd už vyššie vysvetlil, že z úpravy inštitútu premlčania v Občianskom zákonníku je zrejmé, že sa premlčiava právo. To nevyhnutne znamená, že ak právo neexistuje, nemá sa čo premlčovať. Inými slovami, právo musí existovať na to, aby voči nemu mohol dlžník vôbec vzniesť námietku premlčania. Pojmovovo je preto vylúčené, aby premlčacia lehota začala plynúť v čase, keď (premlčiavané) právo neexistuje. Jazykový výklad § 19 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. je tak v rozpore so zmyslom a úpravou inštitútu premlčania, ako ho poníma § 106 ods. 2 Občianskeho zákonníka, na ktorý odkazuje § 25 zákona č. 514/2003 Z. z. Právo na náhradu škody sa nemôže premlčovať v čase, kým škoda, a teda ani právo na jej náhradu nevzniklo. V posudzovanom prípade je tak na mieste výklad práva podľa pravidla contra verba sed secundum rationem legis (proti slovám zákona, avšak v súlade s jeho zmyslom). Podľa tejto metódy hoci určitý prípad patrí do „jadra“ pojmu použitého v právnom predpise, tento právny predpis nemožno použiť, pokiaľ by to bolo v rozpore so zmyslom a účelom daného ustanovenia, s teleológiou Občianskeho zákonníka a jeho inštitútov a s princípmi, na ktorých stojí právny poriadok (porov. MELZER, F., TÉGL, P et. al.: Občiansky zákoník § 1-117: veľký komentár. Zväzok I. 1. vydanie, Praha: Vydavateľstvo Leges, 2014. s.195 a 200 a MELZER, F.: Metodologie nalézání práva. Úvod do právní argumentace. 1. vydanie. Praha:C. H. Beck, 2009. s. 229). Úlohou súdu ako orgánu uplatňujúceho a vykladajúceho právo je preto nájsť spôsob, ako ustanovenie § 19 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. vyložiť tak, aby výsledok čo najviac zodpovedal účelu, ktorý sa má týmto ustanovením dosiahnuť. Pretože citované ustanovenie upravuje objektívnu premlčaciu lehotu, jeho účel možno vyvodiť z toho, akému cieľu vo všeobecnosti slúži tento druh premlčacej lehoty. Odvolací súd už vyššie naznačil, že objektívna premlčacia lehota obmedzuje uplatnenie práva z časového hľadiska, aby sa zabránilo vzniku dlho trvajúcej právnej neistoty (pozri v tomto zmysle OVEČKOVÁ, O.: Premlčanie v obchodnom práve. Bratislava : Wolters Luwer, 2010, s. 202). K právnej istote v právnych vzťahov teda prispieva tak, že jej uplynutie ohraničuje hrozbu vymáhania dotknutého práva. Rieši stret práva veriteľa súdne sa domáhať určitého plnenia a právnej istoty dlžníka, jeho práva brániť sa na súde námietkou premlčania. Cieľom úpravy objektívnych premlčacích lehôt je rozumne časovo obmedziť možnosť veriteľa domáhať sa na súde svojho práva bez rizika vznesenia námietky premlčania proti stranou – nie túto možnosť objektívne úplne vylúčiť. Pri výklade objektívnej premlčacej lehoty v ustanovení § 19 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z.sa vzhľadom na subsidiaritu Občianskeho

zákonníka treba riadiť pravidlom upraveným v § 106 ods.2 OZ, podľa ktorého je pre začiatok jej plynutia dôležitý „deň, keď došlo k udalosti, z ktorej škoda vznikla“. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu pojem „udalosť, z ktorej škoda vznikla“, zahŕňa nielen protiprávny úkon či právne kvalifikovanú udalosť, ktorá viedla k vzniku škody, ale najmä vznik škody samej. Z hľadiska ustanovenia § 106 ods. 2 OZ totiž nemožno udalosť, z ktorej škoda vznikla, stotožňovať len so škodnou udalosťou, keďže v takom prípade by objektívna premlčacia lehota mohla začať plynúť skôr, ako k škode na majetku vôbec došlo, prípadne škoda by mohla vzniknúť až po uplynutí objektívnej premlčacej lehoty alebo by nemusela vzniknúť vôbec. (ÚS SR sp. zn. I. ÚS 331/09, zverejnené v Zbierke nálezov a uznesení ÚS SR pod 1/2010)41. Na základe vyššie uvedených úvah odvolací súd dospel k záveru, že pojem „deň, keď bolo poškodenému doručené (oznámené) rozhodnutie, ktorým mu bola spôsobená škoda“, použitý v ustanovení § 19 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. treba vykladať síce contra verba legis, ale v súlade s úmyslom zákonodarcu (teda v konečnom dôsledku nie contra legem) tak, že zahŕňa aj vznik škody samotnej. V opačnom prípade by sa právo na náhradu škody premlčalo v dôsledku uplynutia objektívnej premlčacej lehoty skôr, než by škoda vôbec vznikla, a teda vo výsledku skôr, než by vzniklo samotné právo na náhradu škody. Odvolacím súdom predostretý výklad nezbaví objektívnu premlčaciu lehotu svojho účelu, pretože táto začne plynúť najneskôr okamihom vzniku škody a svojím uplynutím zabezpečí právnu istotu na strane štátu ako subjektu povinného nahradiť škodu poškodenému.“

63. Keďže v prejednávanej veci boli žalobcovia spod obžaloby oslobodení rozsudkom Okresného súdu Prešov sp. zn. 1T/112/2013 z 9.2.2018, ktorý Krajský súd v Prešove potvrdil rozsudkom sp. zn. 10To/21/2018 z 3.4.2019, škoda, ktorú žalobcovia utrpeli v dôsledku nezákonne vedeného trestného stíhania, mala pokračujúcu povahu a vznikala až do právoplatnosti oslobodzujúceho rozsudku. Až týmto okamihom bolo možné právo na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. úspešne uplatniť na súde. Žalobcovia si svoje nároky uplatnili žalobou o náhradu škody doručenu súdu 24.6.2021, teda zjavne v rámci objektívnej premlčacej lehoty. Žalovaným vznesená námietka premlčania je preto v tejto súvislosti celkom nedôvodná.

64. Podľa § 232 ods. 3 CSP, lehota na plnenie je tri dni a plynie od právoplatnosti rozsudku. Súd môže v odôvodnených prípadoch určiť dlhšiu lehotu.

65. Súd v zmysle vyššie citovaného ustanovenia rozhodol o povinnosti žalovaného uhradiť priznané sumy v 30 dňovej lehote s poukazom na potrebu technicky zabezpečiť vyznačenie právoplatnosti rozsudku, zaslanie rozsudku s vyznačenou doložkou právoplatnosti z okresnej prokuratúry na netrestný odbor generálnej prokuratúry, jeho následné predloženie na ekonomický odbor generálnej prokuratúry a vyplatenie priznanej náhrady škody.

66. Podľa § 255 ods. 1, 2 Civilného sporového poriadku, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

67. Podľa § 262 ods. 1, 2 Civilného sporového poriadku, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie v lehote do 60 dní po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

68. Súd priznal úspešným žalobcom nárok na náhradu trov konania v časti konania o náhradu nemajetkovej ujmy v celom rozsahu, pričom o výške náhrady trov konania bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

69. V časti o zaplatenie náhrady škody žalobcovia neboli v spore úspešní, ale vzhľadom k tomu, že úspešnému žalovanému žiadne trovy nevznikli ani zo spisu nevyplývajú, súd žalovanému náhradu trov konania v časti konania o náhradu škody nepriznal.

Poučenie:

P o u č e n i e: Proti tomuto rozsudku je možné podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia písomne na Krajský súd v Prešove cestou tunajšieho súdu.

Z odvolania musí byť zjavné, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a musí byť podpísané. Odvolanie musí ďalej obsahovať, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Odvolanie treba predložiť s potrebným počtom rovnopisov tak, aby jeden zostal na súde a aby každý účastník dostal jeden rovnopis.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov).